

Mūzika 1.–9. klasei

Pamatizglītības mācību priekšmeta programmas paraugs

Satura rādītājs

Ievads.....	2
Mācību programmas parauga daļas	2
Mācību priekšmeta mērķis	6
Mācību priekšmeta uzdevumi.....	7
Mācību saturs (mācību laika sadalījums (procentos))	8
Mācību satura apguves secība, apguvei paredzētais laiks un sasniedzamais rezultāts.....	10
1. KLASE	10
2. KLASE	12
3. KLASE	15
4. KLASE	19
5. KLASE	22
6. KLASE	25
7. KLASE	29
8. KLASE	32
9. KLASE	35
Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni	39
Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un metodes.....	43
Mācību līdzekļi.....	43
Mācību metodes.....	44

Ievads

Mācību programmas paraugs pamatizglītībā mūzikā ir veidots atbilstoši *Valsts pamatizglītības standartam un mācību priekšmeta standartam*. Autoru grupa, kas izstrādāja arī pamatizglītības standarta mūzikā galīgo variantu, mācību programmā parāda vienu no iespējamiem mācību satura apguves ceļiem, kas ļauj sasniegt standartā paredzētās prasības. Mācību priekšmeta obligātais saturs ir sniegts pamatizglītības standartā, savukārt mācību priekšmeta programmas paraugā satura apguve tiek atspoguļota, izmantojot vēlamos satura apguves rezultātus pa klasēm. Šai mācību programmai ir rekomendējošs raksturs.

Mācību programmas paraugs ir palīgs mūzikas skolotājam viņa ikdienas darbā. Katrs skolotājs var (un tas pat ir vēlams) konkretizēt mācību saturu, papildināt to vai mainīt tēmu apguves secību. Tā kā katrs skolotājs, katrs klases kolektīvs ir īpašs, katrā skolā ir atšķirīgs materiālais nodrošinājums un pieejamā mācību literatūra, atrast universālu mācību programmu nav iespējams. Tomēr nepārprotami vieglāk ir izmantot jau gatavu materiālu, nekā radīt to pašam. Šo mācību programmu paredzēts apgūt visā pamatizglītības posmā no 1. līdz 9. klasei.

Mācību programmas parauga daļas

Mācību priekšmeta mērķis, kas atbilst mācību priekšmeta standartā norādītajam.

Mācību priekšmeta uzdevumi, kuri veidoti atbilstoši mācību priekšmeta uzdevumiem mācību priekšmeta standartā, konkretizējot tos katrā pamatizglītības posmā: 1. – 3., 4. – 6., 7. – 9. klasē.

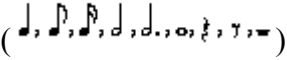
Mācību saturs ir sakārtots tabulas veidā, kurā uzskatāmi parādīta katra satura struktūrkomponenta būtība, kā arī norādīts to īpatsvars katrā pamatizglītības posmā. Struktūrkomponentos *Mūzikas valoda* un *Mūzikas uztvere un radošā darbība* dažas sastāvdaļas atkārtojas, piem., *Mūzikas izteiksmes līdzekļi* ir jāapgūst kā mūzikas valodas daļa, bet iegūtās zināšanas jāizmanto gan klausoties mūziku, gan arī praktiski muzicējot.

Mācību satura apguves secība un apguvei paredzētais laiks. *Pamatizglītības standartā mūzikā* ir norādīts, ka mūzikas mācības saturu veido trīs struktūrkomponenti:

- mūzikas valoda;
- mūzikas uztvere un radošā darbība;
- mūzika kā kultūras sastāvdaļa.

Šī daļa veidota pēc standarta parauga, norādot precīzāku prasmju apguves secību pa klasēm, izmantojot vēlamos (nejaukt ar obligātajiem!) satura apguves rezultātus. Tas izskaidrojams ar ierasto kombinētas stundas tipa izmantojumu mūzikas nodarbībās, kurā parasti ir vismaz divu standartā minēto mūzikas mācības struktūrkomponentu elementi. Blakus struktūrkomponenta nosaukumam norādīts kopējā mācību laika sadalījums procentos.

Zilā krāsā izcelti mācību satura apguves elementi, kuri tiek sasniegti konkrētā klasē atbilstoši pamatizglītības standarta prasībām. Ja sasniegtā prasme ir jāattīsta arī nākamajos mācību gados, prasības formulējums tiek saglabāts. Piemēram, ritma elementu apguve pakāpeniski jāiestrādā no

1. klases, lai sasniegtu 3. klases prasību – darbojas ar apgūtajiem ritma elementiem () 2/4, 3/4 un 4/4 taktsmēros. Jāpievērš uzmanība, vai mācību saturā paredzētais rezultāts ir prasmju vai zināšanu ailē, vai, kā tas dažviet ir, šīs ailes ir apvienotas. Piem., 1.klasē, skandējot divdaļu metrā, skolēnam ir nepieciešama prasme, bet nekādā gadījumā nevar prasīt jēdziena *metrs* izpratni. Līdzīgi 2. klasē priekšstats par jēdzienu *sekvence* nenozīmē, ka skolēns šo jēdzienu skaidro, bet gan tikai to, ka skolotājs klasē var izmantot šo jēdzienu un skolēni saprot veicamo uzdevumu, piem., *dziediet pēc notīm un turpiniet sekvenci!*

Mācību programmas paraugā, tāpat kā mācību priekšmeta standartā, ir noteiktas prasības skolēniem, kas nav jāpārbauda, piem., *saprot, ka tautas mūzika ir nozīmīgs nacionālās identitātes saglabāšanas faktors vai attēlo mūziku krāsās, zīmējumos un kustībās*. Šie ieraksti domāti tikai kā veicināmas un attīstāmas darbības formas vai attieksmes.

Mūzikas valodas elementi, īpaši – nošu pieraksta izmantojums lasīšanā no lapas, tiek apgūti, izmantojot kolektīvo muzicēšanu. Šajā jomā skolotājam jābūt īpaši uzmanīgam, jo nolūks nav parādīt skolēna individuālos sasniegumus, bet gan, kopīgi muzicējot, veidot nošu lasīšanas prasmes.

Mūzikas kā kultūras sastāvdaļas apguvei ir izmantota viena no daudzām iespējamām koncepcijām. Sākot ar 4. klasi, nedaudz lielāka uzmanība tiek pievērsta tieši šim struktūrkomponentam, izmantojot kādu caurviju tematu, un konkrēti:

- 4. klasē – muzicēšanas vietas, kāda veida mūzika skan tajās, un saistībā ar tām tiek iepazīti trīs komponisti kā izcili noteiktas mūzikas nozares pārstāvji: J.S. Bahs (ērģelmūzika), V.A. Mocarts (kameramūzika) un P. Čaikovskis (baletmūzika);
- 5. klasē – dejas, tās attīstība no seniem laikiem līdz mūsdienām, un trīs komponisti, kuriem dejas ir spilgta daiļrades iezīme, — F. Šopēns (polonēze, mazurka), J. Štrauss (valsis), S. Prokofjevs (gavote);
- 6. klasē – ieskats septiņos galvenajos mūzikas novados (tradicionālā, kora mūzika, mūzika baznīcā, simfoniskā mūzika, kameramūzika, skatuves mūzika, rok- un popmūzika), īpaši akcentējot to daudzveidību Latvijā, un seši ievērojami latviešu klasiskās mūzikas pārstāvji: J. Cimze, A. Jurjāns, J. Vītols, E. Dārziņš, E. Melngailis, A. Kalniņš;
- 7. un 8. klasē – mūzikas attīstība no aizvēstures līdz mūsdienām;
- 9. klasē – iepriekšējās klasēs apgūtā atkārtojums, kopsavilkums, dažādu laikmetu mūzikas nozīme un klausīšanās iespējas mūsdienās.

Satura apguves rezultāti sakārtoti trijās ailēs: zināšanas, prasmes un priekšstats un/vai darbošanās pieredze. Pēdējā ailē uzskaitīti tie satura apguves rezultāti, kuri nav formulējami kā prasmes vai zināšanas šo jēdzienu tiešā izpratnē, tie ir mācību satura elementi, ar kuriem skolēni saskaras mācību procesā, bet kuri netiek attīstīti līdz zināšanu vai prasmju līmenim, piem., 2. klasē skolēnam veido priekšstatu par vokālo un instrumentālo grupējumu, jo vingrinājuma vai dziesmas pierakstā ir sastopami abi šie pieraksta veidi, bet dažkārt tā ir pakāpe ceļā uz kādas citas

prasības sasniegšanu, piem., 4. un 5. klasē tiek veidots priekšstats par nošu nosaukumiem burtu sistēmā, lai nākamajās klasēs to attīstītu kā prasmi, izmantojot muzicēšanā.

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni. Šajā daļā izmantots vienots ISEC materiāls, kas veidots atbilstoši mūzikas mācību priekšmeta vajadzībām.

Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi. Šajā uzskaitījumā ir nepieciešamākie mācību līdzekļi mūzikas mācību stundu kvalitātvam nodrošinājumam.

Mācību satura apguvei izmantojamās metodes. Metožu aprakstā dots katras metodes skaidrojums, kas ir vienots visos mācību priekšmetos, un piemēri to izmantojumam mūzikā. Saraksts papildināts ar mūzikā nepieciešamām specifiskām metodēm.

Paraugš mācību satura plānojumam 1. klasē. Tematiskā plānojuma paraugs sniegts, lai parādītu satura apguves secību vienā konkrētā klasē. Tā kā mūzikā nav iespējams tematisko plānu veidot citādi kā tikai atbilstoši konkrētai mācību grāmatai, tad šajā gadījumā tematiskais plāns veidots I. Čerpinskas un I. Vilkārses mācību komplektizdevumam "Mūzika 1. klasei".

Valsts pamatizglītības standartā uzskaitītie izglītošanās aspekti sīkāk mācību priekšmeta programmā nav aplūkoti, tomēr tiem ir nozīme mācību procesā. Mūzikā nozīmīgākie ir:

- pašizpaušmes un radošais aspekts
(skolēns gūst radošās darbības pieredzi, piedaloties mākslinieciskajā procesā, attīstot iztēli un fantāziju, apzinoties savas spējas un izprotot radošās pašizpaušmes nozīmi cilvēka dzīvē);
- analītiski kritiskais aspekts
(skolēns gūst intelektuālās darbības pieredzi, mācoties patstāvīgi un kritiski domāt, iepazīstot saikni starp mūziku dažādos laikmetos);
- vērtējošais (morālais un estētiskais) aspekts
(iepazīstot dažāda veida mūziku, skolēns gūst iespēju pilnīgot savu vērtību un attieksmju sistēmu, izkopt savu estētisko gaumi, attīstīt nacionālo identitāti un pašcieņu);
- sociālais (sadarbības) aspekts
(skolēns attīsta sadarbības prasmes kolektīvā muzicēšanā);
- saziņas aspekts
(skolēns, raksturojot mūziku, izsaka savas jūtas un emocijas, pauž savu attieksmi pret to);
- mācīšanās un praktiskās darbības aspekts
(skolēns iepazīst un izmanto iespējas, kādas mūzikas apgūvē piedāvā apkārtējā vide un mūsdienu informācijas tehnoloģijas).

Vēlreiz atgādinām:

- pamatizglītības standarts mūzikā ir **vienīgais** normatīvais dokuments, kurš regulē mūzikas izglītību Latvijas vispārizglītojošajās skolās;
- mācību programmā tiek noteikts didaktiski metodiskais ceļš standarta prasību izpildei;
- mācību grāmata ir tikai palīgs skolēnam un skolotājam mācību programmas īstenošanai, tā ir grāmatas autoru versija par mācību programmas realizācijas ceļu, tādēļ mācību grāmatas jāizmanto radoši;
- mūzikas skolotājs ir atbildīgs, lai katram skolēnam būtu nodrošināta **iespēja** iegūt mācību priekšmeta standartam atbilstošu izglītību.

Programmā iekļautie mācību satura apguves rezultāti nav attiecināmi uz katru skolēnu individuāli. Muzicēt, jo īpaši dziedāt, individuāli varēs tikai spējīgākie skolēni, prasīt to no katra nav nepieciešams. Arī standarta prasībās ir akcentēta kolektīvā muzicēšana, strādāšana grupās.

Sākumskolas klasēs ļoti liela nozīme ir muzikālajām spēlēm un rotaļām. To apguvei nepieciešamas plašākas telpas, piemēram, skolas zāle, labos laika apstākļos šādas nodarbības var notikt arī brīvā dabā.

Mūzikas mācīšana ir specifiska pedagoģijas nozare, kurā nepieciešama speciāla izglītība, tāpēc pareizi būtu, ja mūziku mācītu cilvēki ar mūzikas skolotāja kvalifikāciju, tas attiecas arī uz mūziku kā integrētās mācīšanas priekšmetu sākumskolā.

Mācību priekšmeta mērķis

Sekmēt skolēnu emocionālo un intelektuālo attīstību, atraisīt radošās spējas, veidojot priekšnoteikumus, lai katrs spētu kļūt par aktīvu mūzikas klausītāju vai dažāda veida mūzikas amatieru kopu dalībnieku.

Mācību priekšmeta uzdevumi

1.–3. kl.

1. Veicināt skolēnu pozitīvu attieksmi pret mūzikas nodarbībām, panākt, lai tās izraisītu interesi, sniegtu skolēniem personisko gandarījumu, emocionālu un estētisku pārdzīvojumu.
2. Radināt ieklausīties skaņā, skaņu pasaulē, skaņdarbā, uztvert to emocionāli, raksturot tā tēlus, noskaņu.
3. Attīstīt muzikālai darbībai nepieciešamās prasmes un iemaņas, apgūt mūzikas valodas pamatelementus.

4.–6. kl.

1. Iegūt muzicēšanai nepieciešamo pieredzi, izmantojot dažādas muzicēšanas formas – dziedāšanu, teksta skandēšanu, ritma ostinato un pavadījuma spēli, kā arī dažāda veida radošus uzdevumus un vingrinājumus.
2. Attīstīt tēlaini asociatīvo domāšanu mūzikā, meklējot līdzības dabā, mākslā un sadzīvē.
3. Iepazīt Eiropas mūzikas valodas pamatus praktiski.

7.–9. kl.

1. Iegūt muzicēšanai nepieciešamo pieredzi, izmantojot dažādas ansambļa muzicēšanas formas ar atšķirīgiem dalībnieku uzdevumiem, veicinot katra skolēna pašizteikšanos, izceļot katra dalībnieka nozīmīguma apziņu, veidojot kolektīvai darbībai nepieciešamās saskarsmes iemaņas.
2. Iegūt priekšstatu par mūziku kā Latvijas un pasaules kultūras sastāvdaļu.
3. Izkopt spēju uztvert dažādu kultūru mūzikas valodu, raksturot mūzikas elementu tēlaino izteiksmību.

Mācību saturs

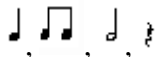

(mācību laika sadalījums (procentos))

Mācību satura sastāvdaļas/klase	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Mūzikas valoda	40%			40%			20%		
Metroritms									
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra									
Skaņkārta, tonalitāte, intonācijas									
Dziedāšana no lapas									
Mūzikas instrumenti, atskaņotājsastāvs									
Žanri									
Mūzikas izteiksmes līdzekļi									
Mūzikas valodas elementu praktiskais lietojums									
Mūzikas uztvere un radošā darbība	50%			40%			40%		
Skandēšana									
Dziedāšana pēc dzirdes									
Dziesmas no galvas									
Skanošie žesti un skaņurīku spēle									
Spēles un rotaļas									
Radošās darbības pieredze									
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs									
Mūzikas žanri									
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē									

Mācību satura sastāvdaļas/klase	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Skaņu īpašības									
Mūzikas izteiksmes līdzekļi									
Mūzikas raksturs un noskaņa									
Pavadījumu un ritma partitūru spēle									
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa	10%			20%			40%		
Vērtējošā pieredze									
Mūzika Latvijā un tautas mūzika									
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība									
Komponisti									
Skaņdarbi									

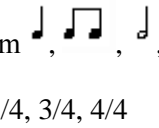
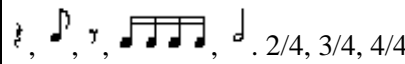

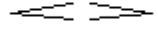
Mācību satura apguves secība, apguvei paredzētais laiks un sasniedzamais rezultāts

1. KLASE

Mūzikas valoda (40 %)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.		Darbojas ar ritma zīmēm 2/4 taktsmērā.	Ir priekšstats par 4/4 taktsmēru.
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra.	Zina nošu nosaukumus, to atrašanās vietu līnijkopā 1. oktāvā.	Raksta ritma zīmes .	Ir priekšstats par nošu rakstību un to atrašanās vietu klaviatūrā.
	Izprot un prot lietot jēdzienus: vijoles atslēga, atkārtojuma zīme, līnijkopa, takts un taktsmērs.		
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas.		Dzied un saklausa pakāpenisku kustību, virzību pa noturīgajām pakāpēm, intonācijas ar V – III – VI – I.	
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied motīvus ar apgūtajām intonācijām.		
Mūzikas žanri.	Zina jēdzienus: šūpuļdziesma, maršs.		Ir priekšstats par himnu.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pazīst attēlos klavieres, vijoli, kokli un bungas.		
	Zina jēdzienus: solo, koris.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.		Atšķir skaļu – klusu, ātru – lēnu mūziku, muzicēšanā izmanto apgūtās tempa un dinamikas gradācijas.	
Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana.		Skandē divdaļu metrā.	Ir darbošanās pieredze runas kanonā.
Dziedāšana pēc dzirdes.		Dzied iemācītas dziesmas (do1 – re2).	Ir priekšstats par jēdzieniem: pants un

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
			piedziedājums.
Dziesmas no galvas.	Dzied no galvas 5-6 dziesmas ar vārdiem (“Suņi zaķim pēdas dzina”, “Cipu, capu, vāverīte”, “Aijā, žūžū, lāča bērni”), tai skaitā Latvijas Valsts himnu.		
Skanošie žesti.		Sajūt un izsaka žestos mūzikas pulsu.	
Spēles un rotaļas.	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas (“Parād’, mazais balodīti”, “Kas dārzā, kas dārzā”).		
Radošās darbības pieredze.			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā.
Skaņu īpašības.		Atšķir augstas – zemas, skaļas - klusas, īsas – garas (ilgas) skaņas.	
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir solo un kora dziedājumu. Atšķir klavieru, vijoles, kokles un bungu skanējumu.		Ir priekšstats par kontrabasa un flautas skanējumu.
Mūzikas žanri.	Saklausa un atšķir šūpuļdziesmu un maršu.		
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Attēlo mūziku krāsās, zīmējumos un kustībās.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Uztver skaņdarbu emocionāli.	
Tautas mūzika.			Ir priekšstats par nozīmīgākajām gadskārtu ieražām.
Skaņdarbi.	Pēc dzirdes atšķir 5-6 skolotāja izvēlētas klasē mācītas dziesmas, tai skaitā Latvijas Valsts himnu.		

2. KLASE

Mūzikas valoda (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.		Darbojas ar ritma zīmēm , . 2/4, 3/4, 4/4 taktsmērā.	Ir pieredze darboties ar uztakti , ir pieredze darboties ar ritma grupu , ir priekšstats par .
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra.	Zina nošu nosaukumus un to atrašanās vietas līnijkopā un klaviatūrā (do1 – re2); zina apzīmējumus .	Raksta ritma diktātus 2/4 taktsmērā. Raksta notis līnijkopā un atrod tās klaviatūrā.	Ir priekšstats par vokālo un instrumentālo grupējumu.
	Zina un prot lietot jēdzienus: gamma, trijskanis, melodija.		
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas.		Dzied un saklusa pakāpenisku kustību, virzību pa trijskaņa skaņām Do mažorā un sekvenci.	Ir priekšstats par jēdzienu – sekvence.
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied vingrinājumus ar apgūtajām intonācijām un ritmiem Do mažorā.		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pazīst attēlos flautu, trompeti, vijoli, kontrabasu un kokli.		
	Zina jēdzienus: solo, koris.		
Mūzikas žanri.	Zina jēdzienus: šūpuļdziesma, maršs, polka, valsis, himna.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.		Atšķir skaļu - klusu, pakāpeniski skaļāku – pakāpeniski klusāku, ātru – lēnu mūziku, muzicēšanā izmanto apgūtās tempa un dinamikas gradācijas.	
Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana.		Skandē tautasdziesmas un oriģināldzeju 2/4 un 3/4 taktsmērā. Skandē runas kanonus.	Ir pieredze vairākbalsīgu vingrinājumu skandēšanā.
Dziedāšana pēc dzirdes.		Dzied iemācītās vienbalsīgās dziesmas (do1 – re2).	
Dziesmas no galvas.	Dzied no galvas 6-7 dziesmas ar vārdiem (“Seši mazi bundzinieki”, “Aiz kalniņa dūmi kūp”, “Stāvēju, dziedāju”).		
Skanošie žesti.	Spēlē divbalsīgas ritma partitūras.		Ir darbošanās pieredze ar ritma ostinato.
Spēles un rotaļas.	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas (“Laba mana podu māte”, “Adat, bērni, ko adati”, “Tūdaliņ, tagadiņ”).		
Radošās darbības pieredze.			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir solo un kora dziedājumu. Atšķir flautas, trompetes, kontrabasa, kokles skanējumu.		Ir priekšstats par čella un ērģeļu skanējumu.
Mūzikas žanri.	Saklusa un atšķir: šūpuļdziesmu, maršu, polku, valsi, himnu.		
Skaņu īpašības.		Atšķir augstas – vidējas – zemas, skaļas – klusas, īsas – garas (ilgas) skaņas.	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.		Atšķir un muzicēšanā izmanto: skaļi – klusi, arvien skaļāk - arvien klusāk, ātri – lēni.	
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Attēlo mūzikas noskaņu krāsās, zīmējumos un kustībās. Izsaka mūzikas noskaņu vārdos	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Sasniedzamais rezultāts		

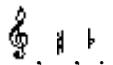
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Uztver skaņdarbu emocionāli.	Ir pieredze salīdzināt viena un tā paša sižeta atspoguļojumu dažādos mākslas veidos.
Tautas mūzika.	Zina nozīmīgākās gadskārtu ieražas.		
Skaņdarbi.	Pazīst 5-6 programmatiskas miniatūras (nosauc skaņdarba nosaukumu).		

Mūzikas valoda (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
		<p>Saklausu reģistru: zems – vidējs – augsts.</p> <p>Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus.</p>	
Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana.		<p>Skandē tautasdziesmas un oriģināldzeju dažādā ritmā 2/4 un 3/4 taktsmērā.</p> <p>Skandē vairākbalsīgus vingrinājumus.</p>	
Dziedāšana pēc dzirdes.		Dzied vienbalsīgas dziesmas (do1 – re2).	
Dziesmas no galvas.	Dzied no galvas vismaz divdesmit (to skaitā arī 1. un 2. klasē apgūtās) dziesmas ar vārdiem (“Dietu, dietu, jaunas meitas”, “Aijā, Ancīt, aijā”, “Āvu, āvu baltas kājas”, “Sijā auzas, tautu meita”).		
Skanošie žesti.	Spēlē divbalsīgas un trīsbalsīgas ritma partitūras. Spēlē ritma pavadījumu dziesmām.		
Spēles un rotaļas.	Zina un prot vairākas muzikālās spēles un rotaļas (“Zvejnieks mani aicināja”).		
Radošās darbības pieredze.			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	<p>Atšķir solo dziedājumu no kora dziedājuma.</p> <p>Atšķir solo instrumenta un orķestra skanējumu.</p> <p>Pēc skanējuma atšķir raksturīgākos mūzikas instrumentus: stīgu (vijole, čells, kontrabass); pūšaminstrumentus (flauta, trompete, mežrags); sitaminstrumentus (bungas, šķīvji).</p>		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (50%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Mūzikas žanri.	Saklausu un atšķir dziesmu, maršu, deju (valsi, polku), himnu.		
Skaņu īpašības.		Atšķir: augstas – vidējas – zemas, skaļas – klusas, īsas – garas skaņas. Atšķir skaņas nokrāsas: dobja – dzidra, gaiša – tumša, maiga – asa, spoža – blāva.	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.		Saklausu tempu: ātrs – vidējs – lēns. Saklausu dinamiku: skaļa – vidēja – klusa Saklausu reģistru: zems – vidējs – augsts.	
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Izsaka/attēlo mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos, kustībās. Salīdzina dažādu mūzikas piemēru noskaņu.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Uztver mūziku emocionāli.	Ir pieredze salīdzināt vienu un tā paša sižeta atspoguļojumu dažādos mākslas veidos.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Zina nozīmīgākās gadskārtu ieražas. Zina pazīstamākās tautas rotaļdziesmas un šūpuļdziesmas.		Ir piedalīšanās pieredze gadskārtu ieražu rotaļās.
Skaņdarbi.	Pazīst klasē apgūtos skaņdarbus — tautasdziesmas un Latvijas Valsts himnu, programmatiskas miniatūras (nosauc autora vārdu, uzvārdu un skaņdarba		

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (10%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
	nosaukumu).		

4. KLASE

Mūzikas valoda (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.	Zina nošu un paužu ilgumu nosaukumus.	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām apgūtajos taktsmēros, kā arī ar ritma grupām , 3/8 taktsmērā.	Ir darbošanās pieredze mainīgā taktsmērā.
	Zina un prot darboties ar veselu noti, pusnoti, ceturtdaļnoti, astotdaļnoti, sešpadsmitdaļnoti un atbilstošajām pauzēm.		
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra.		Raksta .	Ir priekšstats par nošu nosaukumiem burtu sistēmā. Ir darbošanās pieredze ar Y.
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas.	Zina Do, Fa un Sol mažora gammu un trijskani.	Darbojas ar apgūtajām intonācijām: kustība pa tetrahorda skaņām, lēcieni pa noturīgajām pakāpēm, tercu soļi).	Ir darbošanās pieredze minorā
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied melodijas ar apgūtajām intonācijām un ritmiem Fa un Sol mažorā.		
	Kolektīvi dzied kanonus un divbalsīgus vingrinājumus.		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pazīst attēlos ksilofonu un ērģeles.		
	Zina kora veidus: jauktais, sieviešu, vīru un bērnu koris.		
	Zina orķestra veidus: pūtēju, stīgu un simfoniskais orķestris.		
Mūzikas žanri.			Ir priekšstats par operu un baletu.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Zina apzīmējumus p, mp, mf, f, cresc., dim., stakato, legato.	Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus.	Ir darbošanās pieredze ar raksturīgākajiem dinamikas un skaņveides paņēmieniem.

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana.		Skandē tautaszdziesmas un oriģināldzeju 3/8 taktsmērā. Skandē vairākbalsīgi.	Ir skandēšanas pieredze dažādā dinamikā, tempā, reģistros.
Dziedāšana pēc dzirdes.		Dzied vienbalsīgas dziesmas (si-mi2). Dzied dziesmas minorā.	
Dziesmas no galvas.	Dzied no galvas 6-7 dziesmas, tai skaitā vairākas minorā (“Bēdu manu, lielu bēdu”, “Nu ardievu, Vidzemīte”, “Rīga dimd”, “Zvirbuli, zvirbuli”, “Trīs sidraba upes tek”).		
Skanošie žesti un skaņurīku spēle.	Spēlē pavadījumus ar nenoteikta un noteikta augstuma skaņu rīkiem.		
Spēles un rotaļas.	Zina un prot vairākas muzikālas spēles un rotaļas (“Skaisti dziedī laktīgala”).		
Radošās darbības pieredze.			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā, ir improvizācijas pieredze.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir pēc dzirdes kora veidus: jauktais, sieviešu, vīru un bērnu koris. Atšķir pēc dzirdes orķestra veidus: pūtēju, stīgu un simfoniskais orķestris. Atšķir ksilofona un ērģeļu skanējumu.		
Mūzikas žanri.	Zina jēdzienus: opera un balets.		Ir priekšstats par skatuves un kinomūziku.
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē.		Nosaka, vai dzirdamā mūzika varētu skanēt baznīcā, koncertzālē, operā vai ballē.	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Saklusa tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus (legato, stakato).		
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Izsaka/attēlo mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos, kustībās.	

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Salīdzina viena un tā paša sižeta atspoguļojumu dažādos mākslas veidos.	Ir priekšstats, kāda mūzika skan dažādās muzicēšanas vietās.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Zina Latvijas ievērojamākās koncertzāles un koncertestrādes, ir apzinājis savai dzīvesvietai tuvākās.		Ir priekšstats par Dziesmu svētku tradīcijām Latvijā.
Komponisti.	Zina un prot īsi pastāstīt par komponistiem: J. S. Bahu, V. A. Mocartu un P. Čaikovski.		
Skaņdarbi.	Pazīst 5-6 gadā apgūtos skaņdarbus (nosauc autora vārdu, uzvārdu un skaņdarba nosaukumu): <ul style="list-style-type: none"> • latviešu tautasdziesma “Rīga dimd” J. Cimzes apdarē; • Jurjānu Andrejs “Dziesmusvētku maršs”; • Volfgangs Amadejs Mocarts “Mazā naktsmūzika”. 		

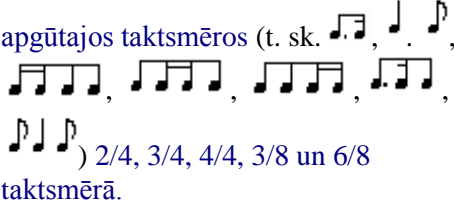
5. KLASE

Mūzikas valoda (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.	Zina nošu un paužu ilgumu nosaukumus.	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām apgūtajos taktsmēros, kā arī ar ritma grupām 6/8 taktsmērā, tai skaitā Darbojas ar sinkopi 	Ir darbošanās pieredze mainīgā taktsmērā.
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra.			Ir priekšstats par nošu nosaukumiem burtu sistēmā.
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas.	Zina Do, Fa, Sol mažoru un la, re, mi minoru.	Darbojas ar apgūtajām intonācijām: pakāpenisku kustību, virzību pa noturīgajām pakāpēm, noturīgo pakāpju apdziedāšanu, lēcieniem pa noturīgajām pakāpēm.	Ir priekšstats par harmonisko minoru.
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied vienbalsīgas dziesmas un kanonus Do, Fa un Sol mažorā ar apgūtajām intonācijām un ritmiem, kā arī divbalsīgus vingrinājumus. Kolektīvi dzied vingrinājumus la, re, mi minorā.		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pazīst attēlos oboju, fagotu un klavesīnu. Zina kora un orķestra veidus.		
Mūzikas žanri un mūzikas formas.	Zina un prot raksturot dejas: valsis, polka, polonēze, menuets.		Ir priekšstats par perioda uzbūvi: teikums, frāze, motīvs.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Zina apzīmējumus <i>Allegro</i> , <i>Moderato</i> , <i>Andante</i> .	Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļus.	
Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana.		Skandē oriģināldzeju deju ritmos. Skandē dzeju 6/8 taktsmērā.	Ir darbošanās pieredze tēlainu skaņu gleznu veidošanā uz skandētu vingrinājumu bāzes.
Dziedāšana pēc dzirdes.		Dzied vienbalsīgas un dažas divbalsīgas dziesmas mažorā un minorā (si – fa2).	
Dziesmas no galvas.	Dzied izteiksmīgi no galvas 6 - 7 dziesmas (“Tek saulīte tecēdama”, “Div’ pļaviņas es nopļāvu”, “Rikšiem bērti es palaidu”, “Jūriņ’ prasa smalku tīklu”).		
Skanošie žesti un skaņurīku spēle.	Spēlē deju raksturīgo ritma formulu pavadījumu.		Ir priekšstats par deju pamatsoļiem.
Spēles un rotaļas.	Zina un prot vairākas muzikālas spēles, rotaļas un dejas (“Sudmaliņas”).		
Radošās darbības pieredze.			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā, ir improvizācijas pieredze.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir pēc dzirdes kora un orķestra veidus. Atšķir ksilofona, ērģeļu, obojas, fagota un klavesīna skanējumu. Atšķir lauku kapelas un bigbenda skanējumu.		
Mūzikas žanri.	Zina un atšķir valsi, polku, polonēzi un menuetu.		Ir priekšstats par gavoti, sarabandu, mazurku, čarlstonu, tango un čačača.
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē.			Ir priekšstats par deju daudzveidību un to nozīmi cilvēka dzīvē.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Saklusa tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus (legato, stakato).		
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Izsaka/attēlo mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos, kustībās	Ir priekšstats par dažādu laikmetu dejotāju tērpiem, uzvedību, stāju, kā arī deju saistību ar modi, tērpiem, telpu interjeru, greznumlietām u. tml.

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Salīdzina viena un tā paša sīzeta atspoguļojumu dažādos mākslas veidos.	
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Zina Latvijas ievērojamākās koncertzāles un koncertestrādes.		
Komponisti.	Zina un prot īsi pastāstīt par komponistiem: F. Šopēnu, J. Štrausu, S. Prokofjevu.		
Skaņdarbi.	Pazīst 5-6 klasē apgūtos skaņdarbus (nosauc autora vārdu, uzvārdu un skaņdarba nosaukumu): <ul style="list-style-type: none"> • Emīls Dārziņš "Melanholiskais valsis"; • Frideriks Šopēns „Polonēze La mažorā”; • Johans Štrauss “Pie skaistās zilās Donavas”; • Pēteris Čaikovskis “Mazo gulbīšu deļa”. 		

6. KLASE

Mūzikas valoda (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.		Darbojas ar apgūtajām ritma grupām apgūtajos taktsmēros (t. sk.) 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 un 6/8 taktsmērā.	Ir darbošanās pieredze ar trioli.
Nošu raksts, līnijkopa, klaviatūra.	Zina nošu nosaukumus zilbju un burtu sistēmā.	Nosaka nošu atrašanās vietu līnijkopā un klaviatūrā.	Piedalās grupas darbā, veidojot pavadījumu pēc burtu apzīmējumiem.
Skaņkārtā, tonalitāte, intonācijas.	Zina Do, Fa, Sol mažoru un la, re, mi minoru.	Darbojas ar apgūtajām intonācijām: pakāpeniska kustība, tercu soļi, lēcieni pa noturīgajām pakāpēm un to apdziedāšana, lēcieni no nenoturīgas uz noturīgu pakāpi.	Ir priekšstats par harmonisko minoru.
Dziedāšana no lapas.	Dzied vienbalsīgus un kanonus, kā arī divbalsīgus vingrinājumus. Dzied vingrinājumus Do, Fa, Sol mažorā un la, re, mi minorā ar apgūtajām intonācijām un ritmiem.		Ir darbošanās pieredze vienkāršu trīsbalsīgu vingrinājumu dziedāšanā (T – D – T; T – S – T).
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pazīst attēlos kokli, stabuli, āžragu, dūdas, ksilofonu, oboju, fagotu un ērģeles. Zina un prot paskaidrot jēdzienus: vokālā, instrumentālā un vokāli instrumentālā mūzika. Zina jēdzienus: solo skaņdarbs, ansambļa skaņdarbs, orķestra mūzika. Zina kora veidus un balsis: soprāni, alti, tenori un basi.		Ir priekšstats par kameransambli un ansambļa veidiem: duets, tercets (trio), kvartets, kvintets.
Mūzikas žanri.	Zina un atšķir tautasdziesmu raksturīgākos žanrus: Jāņu, rotāšanas, Ziemassvētku dziesmas.		

Mūzikas valoda (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Zina un muzicēšanā izmanto <i>p, f, mp, mf, cresc., dim., legato, stakato, Allegro, Moderato, Andante.</i>		Ir priekšstats par faktūras veidiem: unisons, akordu faktūra, polifona faktūra, melodija ar pavadījumu jeb homofonā faktūra.
	Saklausa galvenos mūzikas izteiksmes līdzekļus.		
Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Skandēšana.		Skandē tekstus apgūtajos taktsmēros un ritmos, veido tēlaini izteiksmīgas skaņu gleznas.	
Dziedāšana pēc dzirdes.	Dzied vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas mažorā un minorā (1a – fa2).		
Dziesmas no galvas.	Dzied 20, to skaitā arī iepriekšējos mācību gados apgūtās dziesmas (“Pūt, vējiņi!”, “Pie Dieviņa gari galdi”, “Caur sidraba birzi gāju”, “Kur tu skriesi, vanadziņi”).		
Skanošie žesti un skaņurīku spēle.	Improvizē un sacer ritma pavadījumus divdaļu un trijdaļu metrā.		
	Spēlē trīsbalsīgas un četrbalsīgas partitūras.		
Spēles un rotaļas.	Zina latviešu gadskārtu ieražas.	Piedalās gadskārtu ieražu spēlēs, rotaļās, darbībās.	
Radošās darbības pieredze.			Ir ieinteresēts radošā muzicēšanā, ir improvizācijas pieredze.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir simfoniskā orķestra instrumentu (t. sk. ksilofona, obojas, fagota) un ērģeļu skaņējumu.		
	Atšķir pēc dzirdes kora veidus un balsis: soprāni, alti, tenori un basi.		
	Atšķir pēc dzirdes orķestra veidus.		
	Atšķir kokles, stabules, dūdu un āžraga skaņējumu.		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Mūzikas žanri.	Atšķir raksturīgākos žanrus: polka, polonēze, valsis, tango, menuets, maršs.		Ir populārās un rokmūzikas klausīšanās pieredze.
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē.		Nosaka dzirdamās mūzikas atbilstību situācijai un videi (baznīcā, koncertzālē, operā vai ballē).	
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Saklusa tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus.		
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Izsaka/attēlo mūziku vārdos, krāsās, zīmējumos, kustībās.	Ir pieredze rakstīt īsus tēlainus aprakstus par skanošu nepazīstamu mūziku.
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Ir pieredze diskutēt par mūziku, spēj toleranti uz klausīt atšķirīgu viedokli. Saprot, kā atšķiras vienas un tās pašas tēmas atspoguļojums dažādos mākslas veidos.	
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Zina tautasdziesmu raksturīgākos žanrus: Jāņu, rotāšanas, Ziemassvētku dziesmas.		Ir priekšstats par Latvijas profesionālās mūzikas veidošanos 19. gs. 2. pusē.
	Apzinās, ka tautas mūzika ir nozīmīgs nacionālās identitātes saglabāšanas faktors.		
	Var nosaukt Latvijas nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus populārās un rokmūzikas virzienos.		
	Zina Latvijas ievērojamākās koncertzāles un koncertestrādes, ir apzinājis savai dzīvesvietai tuvākās no tām, var par tām pastāstīt.		
Komponisti.	Zina un prot īsi pastāstīt par komponistiem J. Cimzi, A. Jurjānu, J. Vītolu, E.		Ir priekšstats par dažādu mūzikas

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
	Dārziņu, E. Melngaili, A. Kalniņu, J. S. Bahu, V. A. Mocartu, P. Čaikovski, F. Šopēnu, J. Štrausu, S. Prokofjevu.		nozaru attīstību Latvijā.
Skaņdarbi.	<p>Pazīst desmit, to skaitā iepriekšējos mācību gados klasē apgūtos skaņdarbus (nosauc skaņdarba autora vārdu, uzvārdu, tautību un skaņdarba nosaukumu):</p> <ul style="list-style-type: none"> • latviešu tautasdziesma “Rīga dimd” J. Cimzes apdarē; • Johans Sebastiāns Bahs “Tokāta un fūga re minorā”; • Frideriks Šopēns “Polonēze La mažorā”; • Johans Štrauss “Pie skaistās zilās Donavas”; • Pēteris Čaikovskis “Mazo gulbīšu deja”; • Emilis Melngailis “Jāņuvakars”; • Volfgangs Amadejs Mocarts “Mazā naktsmūzika”; • Emīls Dārziņš “Melanholiskais valsis”; • Jāzeps Vītols “Viļņu dziesma”. 		

7. KLASE

Mūzikas valoda (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām (t. sk. ,) 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 un 6/8 taktsmērā.		Ir darbošanās pieredze jauktā taktsmērā 5/8, 7/8 u.c.
Skaņkārtā, tonalitāte.	Zina Do, Fa, Sol mažoru un la, re, mi minoru.		Ir priekšstats par harmonisko minoru.
		Prot noteikt tonalitāti pēc atslēgas zīmēm.	Ir priekšstats par citām tonalitātēm.
			Ir priekšstats par intervāliem.
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied mūzikas literatūras tēmas. Kolektīvi dzied kanonus, vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas ar apgūtajām intonācijām un ritmiem.		Ir darbošanās pieredze vienkāršu trīsbalsīgu vingrinājumu dziedāšanā (T – S – D – T).
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Zina kora veidus, kora balsu nosaukumus.		
	Raksturo izpildītājsastāvus: renesanses ansamblis, baroka orķestris, agrīnā klasicisma orķestris, stīgu kvartets.		
Mūzikas žanri.	Zina jēdzienus: gregoriskais dziedājums, baznīcas korālis, kantāte, svīta, klasiskā simfonija, koncerts.		Ir priekšstats par oratoriju, mesu.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Zina un muzicēšanā izmanto mūzikas izteiksmes līdzekļus (temps, dinamika, reģistrs, skaņveide, tembrs u.tml.).		
	Zina apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļu apzīmējumus.		
Mūzikas valodas elementu praktisks lietojums.	Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas valodas elementus (skaņu apzīmējumus ar notīm, zilbēm, burtiem; dažādus tempus, dinamikas gradācijas, skaņveides paņēmienus; intonācijas, skaņkārtas, tonalitātes).		Piedalās grupas darbā, veidojot pavadījumu pēc burtu apzīmējumiem.
Mūzikas uztvere un radošādarbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		

	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziedāšana pēc dzirdes.	Dzied vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas.		
Dziesmas no galvas.	Dzied 5-6 dziesmas ar visu pantu vārdiem.		
Radošās darbības pieredze.		Improvizē un sacer ritma pavadījumus, izmanto mūzikas instrumentus pavadījumu veidošanā.	Izmanto improvizēšanas pieredzi ansambļa muzicēšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir pēc dzirdes un raksturo izpildītājsastāvus: renesanses ansamblis, baroka orķestris, agrīnā klasicisma orķestris, stīgu kvartets.		Ir priekšstats par renesanses un baroka laikmeta raksturīgākajiem mūzikas instrumentiem.
Mūzikas žanri.	Saklausa un atšķir senās dejas: menuets, gavote, sarabanda. Saklausa un atšķir gregorisko dziedājumu, luterisko korāli.		
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē.			Ir priekšstats par mūzikas funkcionālo daudzveidību (sadzīves, reliģiskā, koncertmūzika, skatuves mūzika) un tās nozīmi cilvēka dzīvē.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Saklausa tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus.		Mācās izprast mūzikas izteiksmes līdzekļu saikni ar mūzikas raksturu.
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Stāsta par dzirdēto mūziku, apraksta to, vizuāli attēlo mūzikas noskaņu un tēlus.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Ir pieredze diskutēt par mūziku, spēj toleranti uz klausīt atšķirīgu viedokli.	Ir pieredze argumentēti paust savu viedokli par dažāda veida mūziku.
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Raksturo nozīmīgākos pasākumus Latvijas mūzikas dzīvē, kuros tiek atskaņota renesanses un baroka mūzika.		
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība.	Zina mūzikas vēstures stilistisko laikmetu maiņas secību no arhaiskās mākslas līdz klasicismam.		

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Komponisti.	Zina nozīmīgākos renesanses, baroka un klasicisma komponistus, prot īsi pastāstīt par tiem.		
Skaņdarbi.	Pazīst desmit klasē apgūtos skaņdarbus, zina to autoru vārdu, uzvārdu, tautību; skaņdarba nosaukumu, žanru, atskaņotājsastāvu, rašanās laikmetu.		

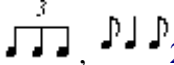
8. KLASE

Mūzikas valoda (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 un 6/8 taktsmērā.		Ir darbošanās pieredze ar sinkopēm . u.c.
Skaņkārtā, tonalitāte.	Zina Do, Fa, Sol mažoru un la, re, mi minoru (arī harmonisko).		Ir darbošanās pieredze ar intervāliem.
	Prot noteikt tonalitāti pēc atslēgas zīmēm.	Izprot citu tonalitāšu lietojuma pamatprincipus.	Ir darbošanās pieredze ar intervāliem.
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied mūzikas literatūras tēmas. Kolektīvi dzied kanonus, vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas ar apgūtajām intonācijām un ritmiem.		Ir pieredze vienkāršu trīsbalsīgu dziesmu dziedāšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pazīst attēlos saksofonu, angļu ragu, elektroinstrumentus.		
	Raksturo izpildītājsastāvus: romantisma orķestris, džeza ansamblis, bigbends, rokgrupa.		
Mūzikas žanri.	Zina jēdzienu simfonisks tēlojums.		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Zina un raksturo mūzikas izteiksmes līdzekļus (temps, dinamika, reģistrs, skaņveide, tembrs u.tml.).		
	Zina apgūtos mūzikas izteiksmes līdzekļu apzīmējumus.		
Mūzikas valodas elementu praktisks lietojums.	Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas valodas elementus (skaņu apzīmējumus ar notīm, zilbēm, burtiem; dažādus tempus, dinamikas gradācijas, skaņveides paņēmienus; intonācijas, skaņkārtas, tonalitātes). Piedalās grupas darbā, veidojot pavadījumu pēc burtu apzīmējumiem.		Ir priekšstats par nošu pierakstu basa atslēgā.
Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		

	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziedāšana pēc dzirdes.		Dzied kanonus, vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas. Dzied melodijas ar apgūtajām intonācijām un ritma grupām.	
Dziesmas no galvas.	Dzied 5-6 dziesmas ar visu pantu vārdiem.		
Radošās darbības pieredze.	Muzicē grupā atbilstoši savām spējām, izmanto mūzikas instrumentus pavadījumu veidošanā.		Izmanto improvizēšanas pieredzi ansambļa muzicēšanā
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Atšķir pēc dzirdes un raksturo romantisma orķestri (lielo simfonisko orķestri); tā raksturīgos jaunus instrumentus: arfu, saksofonu, angļu ragu. Atšķir pēc dzirdes un raksturo džeza ansambli, bigbendu, rokgrupu.		
Mūzikas žanri.	Saklausa un atšķir tango, rokenrolu, spīričuelu, blūzu		
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē.			Ir priekšstats par mūzikas funkcionālo daudzveidību (sadzīves, reliģiskā, koncertmūzika, skatuves mūzika) un tās nozīmi cilvēka dzīvē.
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Saklausa tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus un saista tos ar mūzikas raksturu.		
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Stāsta par dzirdēto mūziku, apraksta to, vizuāli attēlo mūzikas noskaņu un tēlus.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		Ir pieredze diskutēt par mūziku, spēj toleranti uz klausīt atšķirīgu viedokli.	Ir pieredze argumentēti paust savu viedokli par dažāda veida mūziku.
	Izprot mūzikai un citiem mākslas veidiem kopīgo un atšķirīgo.		
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Raksturo nozīmīgākos pasākumus Latvijas mūzikas dzīvē, kuros tiek		

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
	atskaņota mūsdienu mūzika.		
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība.	Zina mūzikas vēstures stilistisko laikmetu maiņas secību no arhaiskās mākslas līdz mūsdienām un XX gs. raksturīgākos mūzikas virzienus (impresionisms, ekspresionisms, neoklasiscisms, aleatorika, sonorika, minimālisms). Zina nozīmīgākos džezā, populārās mūzikas, rokmūzikas virzienus.		
Komponisti.	Zina nozīmīgākos komponistus no romantisma laikmeta līdz mūsdienām, prot īsi pastāstīt par tiem.		
Skaņdarbi.	Pazīst desmit klasē apgūtos skaņdarbus, zina to autoru vārdu, uzvārdu, tautību; skaņdarba nosaukumu, žanru, atskaņotājsastāvu, rašanās laikmetu.		

9. KLASE

Mūzikas valoda (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Metroritms.	Darbojas ar apgūtajām ritma grupām , 2/4, 3/4, 4/4, kā arī ritma grupām 3/8 un 6/8 taktsmērā.		Ir darbošanās pieredze ar salīgotu nošu grupām un neregulāriem akcentiem.
	Zina Do, Fa, Sol mažoru un la, re, mi minoru (arī harmonisko) un prot nodziedāt gammu un trijskani.		Ir darbošanās pieredze ar intervāliem.
	Prot noteikt tonalitāti pēc atslēgas zīmēm.	Izprot citu tonalitāšu lietojuma pamatprincipus.	
Dziedāšana no lapas.	Kolektīvi dzied mūzikas literatūras tēmas. Kolektīvi dzied kanonus, vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas ar apgūtajām intonācijām un ritmiem Do, Fa, Sol mažorā un la, re, mi minorā.		
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Nosaka attēlos dažādu laiku raksturīgākos izpildītājsastāvus, instrumentus.		
Mūzikas žanri.	<p>Zina un prot paskaidrot jēdzienus, kā arī nosaukt konkrētus mūzikas piemērus no apgūtās mūzikas literatūras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skatuves mūzikas žanri – opera, balets; • simfoniskās mūzikas žanri – simfonija, koncerts, svīta; • instrumentālās kameramūzikas žanri – sonāte, kvartets; • vokāli instrumentālie žanri – kantāte, oratorija. <p>Zina un prot paskaidrot jēdzienus: vokālā mūzika (solo – ansamblis - koris); instrumentālā mūzika (solo - ansamblis - orķestris); vokāli instrumentālā mūzika.</p> <p>Zina un prot raksturot tipiskos deju žanrus: polka, valsis, polonēze, menuets, tango, čačača, rokenrols; dziesmu žanrus: šūpuļdziesma, himniska dziesma, korālis, spiričuēls, blūzs, latviešu teicamā dziesma, Jāņu dziesma.</p>		

Mūzikas valoda (20%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Zina un raksturo mūzikas izteiksmes līdzekļus (temps, dinamika, reģistrs, skaņveide, tembrs u.tml.).		
Mūzikas valodas elementu praktisks lietojums.	Muzicēšanā izmanto apgūtos mūzikas valodas elementus. Piedalās grupas darbā, veidojot pavadījumu pēc burtu apzīmējumiem.		Ir priekšstats par nošu pierakstu basa atslēgā.
Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Dziedāšana pēc dzirdes.		Vienbalsīgas un divbalsīgas dziesmas. Dzied mūzikas literatūras tēmas.	
Dziesmas no galvas.	Dzied dziesmas (iepriekšējos gados apgūto dziesmu izlasi).		
Radošās darbības pieredze.	Muzicē grupā atbilstoši savām spējām, spēlē dziesmu pavadījumus pēc burtu apzīmējumiem, izmanto mūzikas instrumentus pavadījumu veidošanā. Sacer ritma partitūras un piedalās to atskaņošanā.		Izmanto improvizēšanas pieredzi ansambļa muzicēšanā.
Mūzikas instrumenti, izpildītājsastāvs.	Pēc dzirdes atšķir kora veidus, solo balsis (soprāns, alts, tenors, bass), ansambļu veidus, orķestra veidus un raksturīgākos instrumentu tembrus. Atšķir pēc dzirdes dažādu laikmetu raksturīgākos izpildītājsastāvus. Raksturo tautas mūzikas instrumentus.		
Mūzikas žanri.	Atšķir pēc dzirdes dažādu laikmetu raksturīgākos vokālos mūzikas, instrumentālos, vokāli instrumentālos žanus.		Ir apmeklējis koncertus, operas vai baleta izrādes.
	Atšķir pēc dzirdes maršu un tipiskos deju un dziesmu žanus.		Pazīst nozīmīgākos džezā, populārās un rok mūzikas virzienus.
Mūzikas funkcijas cilvēka dzīvē.	Izprot mūzikas funkcionālo daudzveidību (sadzīves, reliģiskā, koncertmūzika, skatuves mūzika) un tās nozīmi cilvēka dzīvē. Prot izvēlēties (sameklēt, ieteikt) skaņdarbus, kuri būtu piemēroti dažādām dzīves situācijām (svinīgs sarīkojums, sēru vai piemiņas brīdis, bērnu svētki,		

Mūzikas uztvere un radošā darbība (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
	joku diena – 1. aprīlis u.tml.).		
Mūzikas izteiksmes līdzekļi.	Saklausā un raksturo skanošas mūzikas tempa, dinamikas, reģistra atšķirības un skaņveides paņēmienus un saista tos ar mūzikas raksturu.		
Mūzikas raksturs un noskaņa.		Stāsta par dzirdēto mūziku, apraksta to, attēlo mūzikas noskaņu un tēlus vizuāli.	
Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
Vērtējošā pieredze.		<p>Ir pieredze diskutēt par mūziku, spēj toleranti uz klausīt atšķirīgu viedokli.</p> <p>Spēj argumentēti paust savu viedokli par dažāda veida mūziku.</p> <p>Saprot, ka tautas mūzika ir nozīmīgs nacionālās identitātes saglabāšanas faktors, ir toleranta attieksme pret citu tautu mūziku.</p>	
Mūzika Latvijā un tautas mūzika.	Raksturo nozīmīgākos pasākumus Latvijas mūzikas dzīvē un to norises vietas.	Stāsta par tautas mūziku.	
	Zina ievērojamākos mūsdienu Latvijas solistus, diriģentus, mūziķu kolektīvus, var pastāstīt par tiem.		
	Zina ievērojamākos 20. gadsimta 2. puses un mūsdienu komponistus.		
Mūzikas kultūras vēsturiskā attīstība.	Zina vēsturiskos laikmetus un aptuveni to hronoloģiju.		

Mūzika kā kultūras sastāvdaļa (40%)	Sasniedzamais rezultāts		
	Zināšanas	Prasmes	Priekšstats un/vai darbošanās pieredze
	<p>Zina un saklausa katra laikmeta tipiskus mūzikas paraugus, ievērojot izpildītājsastāvu un vispārējās mūzikas noskaņas.</p> <p>Zina nozīmīgākos džeza, populārās mūzikas, rokmūzikas virzienus; var nosaukt Latvijā nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus.</p>		
Komponisti.	Zina dažādu laikmetu ievērojamākos komponistus (to skaitā arī Latvijas).		
Skaņdarbi.	Pazīst divdesmit klasē apgūtos skaņdarbus, zina to autoru vārdu, uzvārdu, tautību; skaņdarba nosaukumu, žanru, atskaņotājsastāvu, rašanās laikmetu.		

Mācību sasniegumu vērtēšanas formas un metodiskie paņēmieni

Skolēna mācību sasniegumi jāvērtē daudzpusīgi un objektīvi, lai realizētu:

- prasību atklātības un skaidrības principu, kontrolējot mācību priekšmeta standartā noteikto obligātā mācību satura apguves pamatprasību apguvi;
- pozitīvo sasniegumu summēšanas principu, reģistrējot pozitīvos sasniegumus visos mācību sasniegumu vērtēšanas līmeņos – zināšanu iegaumēšanas un sapratnes, to lietošanas un patstāvīgas produktīvas darbības līmenī;
- vērtējuma atbilstības principu, dodot skolēnam iespēju apliecināt savas zināšanas un prasmes visiem mācību sasniegumu vērtēšanas līmeņiem atbilstošos uzdevumos, jautājumos, piemēros un situācijās;
- vērtējuma noteikšanai izmantoto veidu dažādības principu, izmantojot pārbaudes rakstos, mutvārdos un kombinēti, individuālo un grupas sasniegumu vērtēšanu un dažādus pārbaudes darbus (piem., diagnosticējošie darbi, kontroldarbi, praktiskie darbi, projektu darbi, ieskaites, eksāmeni);
- vērtēšanas regularitātes principu, lai skolēnu un viņa vecākus informētu par iegūtajām zināšanām, apgūtajām prasmēm un mācību sasniegumu attīstības dinamiku;
- vērtējuma obligātuma principu, izvirzot prasību, lai skolēns iesaistītos mācību procesā un iegūtu savām spējām atbilstošu vērtējumu.

Vērtētājs var būt: pats skolēns, klasesbiedri, skolotājs (iekšējā vērtēšana); skolas administrācija, vecāki, eksperti, valsts un pašvaldības institūcijas (ārējā vērtēšana).

Vērtēšana ir mācību procesa sastāvdaļa, tāpēc veicama visā mācību laikā, izvēloties piemērotāko vērtēšanas vietu mācību procesā, vērtēšanas mērķi, vērtēšanas metodisko paņēmieni, vērtējuma atspoguļošanas veidu (sk. tabulu).

Vērtēšanas formas		Vērtēšanas metodiskie paņēmieni	Piemēri	Vērtējuma atspoguļošanas veids
Pēc vietas mācību procesā	Pēc mērķa			
Ievadvērtēšana Notiek pirms mācību sākuma. Dod informāciju par	Diagnosticējošā vērtēšana: sākotnējā rezultāta noteikšana mācību	Dziedāšana no galvas.	Mācību gada sākumā skolēni dzied iepriekšējos mācību gados apgūtās dziesmas, piemēram, uzsākot mācības 5. klasē – “Bēdu manu, lielu bēdu”, “Zvirbuli, zvirbuli”, u.tml. Skolotājs vēro, vērtē, iegūst informāciju un precizē mācību satura apguves secību.	1.– 3. klasē aprakstoši 4.–9. klasē “ieskaitīts”/ “neieskaitīts”

Vērtēšanas formas		Vērtēšanas metodiskie paņēmieni	Piemēri	Vērtējuma atspoguļošanas veids
Pēc vietas mācību procesā	Pēc mērķa			
skolēnu sagatavotības līmeni, uzsākot tēmu, kursu u. tml.	procesa, tēmas apguves uzsākšanai; skolēnu motivēšana aktīvam mācību darbam; skolēna un skolotāja sadarbības formu saskaņošana, mācību mērķu un uzdevumu precizēšana.	Dziedāšana pēc notīm.	Mācību gada sākumā vai pirms jaunu nošu raksta elementu apguves skolēni kolektīvi dzied pēc notīm, piem., uzsākot mācības 5.klasē, – vienkāršu vingrinājumu Fa mažorā ar apgūtajām intonācijām. Skolotājs vēro, vērtē, iegūst informāciju un precizē mācību satura apguves secību.	
		Jautājumi.	Klausoties skaņdarbu, skolēni (atbilstoši līdzšinējai mācību pieredzei) nosaka pazīstamo mūzikas instrumentu balsis, izpildītājsastāvu, mūzikas izteiksmes līdzekļus vai autora vārdu, uzvārdu, skaņdarba nosaukumu utt.	
		Uzdevumu risināšana.	Veic uzdevumu, rakstveidā sagrupējot simfoniskā orķestra instrumentu attēlus atbilstoši to iedalījumam – stīgu instrumenti, pūšaminstrumenti (koka un metāla), sitaminstrumenti.	
Kārtējā vērtēšana Notiek mācību laikā; ir mācību procesa operatīva un motivējoša atgriezeniskā saite.	Formatīvā vērtēšana: skolēnu sasniegumu noteikšana ar nolūku tos uzlabot; mācību procesa norises, mācību mērķa, izmantoto mācību metožu atbilstības kontrole un saskaņošana; skolēna objektīva pašvērtējuma un atbildības veicināšana.	Darbs ar tekstu.	Skolotājs piedāvā tekstus lasīšanai. Skolēni iepazīstas ar tekstu un iegūst informāciju, tad veido jautājumus un atbild uz tiem. Piem., temats – Vīnes klasiskā skola (9. kl.). Iepazīstot tabulā attēloto Vīnes klasiķu radošo mantojumu, skolēni meklē atbildi uz jautājumu: kuru žanru darbus vislabprātāk komponējis katrs no trim Vīnes klasiķiem? Skolēni arī paši veido jautājumus.	1.– 3. klasē aprakstoši 4.–9. klasē “ieskaitīts”/ “neieskaitīts”
		Diskusija.	Temats (9. kl.): “Elektroniskā mūzika – situācija mūsdienās un attīstības perspektīvas”. Skolēni grupās izstrādā versijas par šo tematu, prezentē savu un apspriež citu grupu viedokli. Skolotājs vai skolēni, izmantojot pašvērtējuma anketu ar norādītiem kritērijiem, vērtē sadarbības prasmes, diskusiju kultūru.	
		Dziedāšana no galvas.	Skolēni dzied mūzikas stundā apgūtu dziesmu, skolotājs vēro un vērtē.	
		Dziedāšana pēc notīm.	Skolēni grupā dzied no lapas, skolotājs vēro un vērtē.	

Vērtēšanas formas		Vērtēšanas metodiskie paņēmieni	Piemēri	Vērtējuma atspoguļošanas veids
Pēc vietas mācību procesā	Pēc mērķa			
		Eseja.	Temats: “Nozīmīgākie pasākumi Latvijas mūzikas dzīvē”. Darba nosacījumos skolēniem tiek paskaidrots, ka būtisks ir gan pasākumu uzskaitījums, gan argumentācija.	
		Improvizācija.	Teksta skandēšana dotajā taktsmērā, piem., 6/8. Skolēnu improvizācijas vērtēšanas būtiskākā iezīme – galvenokārt tiek vērtēta attieksme, ieinteresētība, izpildījuma kvalitāte vērtējama diferencēti. Vērtēšanu var veikt arī skolēni, izmantojot pašvērtējuma anketu ar norādītiem kritērijiem.	
		Jautājumi.	Skolotājs (vai skolēni) mutvārdos vai rakstveidā uzdod jautājumus par noteiktu tematu, piem., par renesanses laika mūziku: kādi bija renesanses laika populārākie mūzikas instrumenti.	
		Kooperatīvās metodes.	Skolēni kolektīvi muzicē, pirms tam grupā vienojoties par izpildījumu. Skolotājs vērtē viņu sadarbības prasmes, kā arī izpildījuma kvalitāti.	
		Mūzikas instrumentu spēle.	Skolēni (grupā vai pa vienam) spēlē instrumentālus vingrinājumus vai ritma ostinato, skolotājs vērtē izpildījuma precizitāti un muzikalitāti.	
		Projektu metode.	Skolēni izstrādā valsts svētku koncerta programmu. Tiek vērtēta sadarbības prasme un radošums.	

Vērtēšanas formas		Vērtēšanas metodiskie paņēmieni	Piemēri	Vērtējuma atspoguļošanas veids
Pēc vietas mācību procesā	Pēc mērķa			
Nobeiguma vērtēšana Notiek mācību tēmas vai kursa beigās. Nosaka, kā īstenotas mācību priekšmeta standarta prasības.	Summatīvā vērtēšana: skolēnu zināšanu un prasmju apguves līmeņa noteikšana, beidzot tēmu, mācību gadu, kursu.	Rakstveida pārbaudes darbs.	Skolotājs izveido testu no 10 uzdevumiem noteiktā laika periodā apgūtā mācību satura kontrolei. Piem., 5. klases noslēgumā rakstveidā var pārbaudīt, vai skolēni: <ul style="list-style-type: none"> • saklusa un atšķir skaņdarba tempu, tembru un dinamiku, skaņveides paņēmienus, un zina to apzīmējumus; • pazīst attēlos redzamos, iepazītos mūzikas instrumentus; • pazīst klasē apgūtos skaņdarbus; • pazīst apgūtos mūzikas žanus. 	1. – 3. klasē aprakstoši 4. - 9. klasē 10 ballu skalā
		Praktiskā muzicēšana.	Piem., 5. klasē, veicot praktiskos uzdevumus, tiek pārbaudīts: <ul style="list-style-type: none"> • dziesmu “krājums” un to dziedāšana; • kolektīva kanonu dziedāšana; • ritmizēšana; • dziedāšana pēc notīm; • instrumentāls spēle. 	

Izvēloties pārbažu saturu, ieteicams kombinēt formālās pārbaudes metodes (rakstveida pārbaudes darbi) un autentiskās metodes, kurās nozīmīga vieta atvēlēta skolēna praktiskajam sniegunam (priekšnesumam), tādējādi nodrošinot gan apgūtā mācību satura kontroli, gan noteiktos mācību mērķus un uzdevumus. Mācību satura kontrolei paredzēta ievadvērtēšana un kārtējā vērtēšana; nobeiguma vērtēšanā jāakcentē mācību mērķu un uzdevumu pārbaude.

Skolotājs savus veidotos darbus pārsvarā vērtē pēc kritērijiem (vērtēšanas kritērijus nosaka skolotājs pats atkarībā no mācību priekšmeta satura un mācību procesa organizācijas vai saskaņā ar izglītības iestādes izstrādāto izglītības programmu, vai saskaņā ar 10 ballu skalas lietošanas nosacījumiem).

Valsts pārbaudes darbu saturs veidots tā, lai skolēns var saņemt vērtējumu pēc kritērijiem ballēs vai aprakstoši (atkarībā no klašu grupas).

Mācību satura apguvei izmantojamie mācību līdzekļi un metodes

Mācību līdzekļi

- klavieres;
- skolas instrumentārijs (ksilofons, metalofons, trijstūris, kociņi, marakass u.tml.);
- tāfele ar nošu līnijām;
- uzskates līdzekļi (pakāpju tabulas, plakāti u.tml.);
- izdales materiāli (ritma kartītes u.tml.)
- mācību grāmatas (sk. IZM ISEC izdotos ieteicamās mācību literatūras sarakstus);
- kasešu magnetofons;
- CD atskaņotājs;
- videomagnetofons;
- mācību satura apguvei nepieciešamie audio un video ieraksti;
- papildliteratūra:
 - L. Kārklīņš. Mūzikas leksikons. – Rīga: Zvaigzne ABC,1990.
 - Enciklopēdija Mūzika. – Rīga: Zvaigzne ABC,1997.
 - Latviešu komponistu portreti. - Rīga: Zvaigzne ABC,2000.
 - Enciklopēdija Mūzikas pasaule. – Rīga: Zvaigzne ABC,2000.
 - u.tml.;
 - darba burtnīcas vai nošu burtnīcas.

Mācību metodes

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Apskats	Skolotājs rosina izzināt situāciju par kādu jautājumu. Skolēni vāc informāciju, veicot aptauju, anketēšanu, uzzinot datus, rezultātus apkopo rakstveida apskatā.	Tuvojoties mācību gada noslēgumam, skolēni veic anketēšanu par mācību gada laikā klasē apgūtajām dziesmām. Rezultātus apkopojot, kopīgi ar skolotāju var izveidot sarakstu ar 5-6 populārākajām dziesmām, kuras “uzkrājot” tiek nodrošināta standartā ietvertā prasība: <i>dzied no galvas divdesmit klasē apgūtās dziesmas ar vārdiem (no tām vismaz puse – tautasdziesmas).</i>
Darbs ar tekstu	Skolotājs piedāvā tekstus lasīšanai (atbilstoši skolēnu lasīšanas tehnikas apguves līmenim) vai ierakstītus tekstus audio- un videokasetēs mācību uzdevumu veikšanai mācību stundā/mājās vai pašizglītībai. Skolēns iepazīstas ar tekstu un iegūst informāciju: veido jautājumus vai analizē, atbild uz jautājumiem – atbilstoši mācību uzdevumam.	Temats par pirmajiem latviešu mūzikas klasiķiem. Skolēni sagatavo īsu stāstījumu par Jurjānu Andreja un Jāzepa Vītola dzīvi un daiļradi, izmantojot mācību grāmatas tabulā sniegtās ziņas. Salīdzina, ko katrs no viņiem bija paveicis noteiktā laika posmā, piemēram, līdz Trešajiem Dziesmu svētkiem 1888. gadā.
Diskusija	Skolotājs (vai skolēni) piedāvā apspriešanai kādu tematu. Skolēni (grupa vai visa klase) iesaistās sarunā, argumentēti aizstāvojot savu viedokli.	Apspriešanas temats “Tradicionālās mūzikas saglabāšanas un attīstīšanas nepieciešamība mūsdienās. Iespējamie risinājumi”. Skolēni strādā grupās un vienojas par iespējami labāko tautas tradicionālās mūzikas saglabāšanas un attīstīšanas variantu. Pēc grupu darba katra grupa prezentē savu viedokli. Tad tiek dota iespēja apstrīdēt citu grupu versijas par šo tematu. Skolotājs seko, vai darbā iesaistās visi skolēni, vai diskutējot tiek ievērota tolerance pret citu viedokli. Prasmīgi organizēta diskusija var dot ieguldījumu, lai sasniegtu standartā formulēto prasību: <i>“saprot, ka mūzika ir nozīmīgs nacionālās identitātes un kultūras saglabāšanas faktors”</i> .
Dziedāšana pēc dzirdes	Skolotājs izpilda dziesmu, skolēni iegaumē un atkārtoti to.	Būtiski ievērot mācīšanas secību un priekšnosacījumus: <ul style="list-style-type: none"> • ievadsaruna – ieinteresē skolēnus par mācāmo dziesmu; • dziesmas priekšnesums – skolotājs emocionāli nodzied dziesmu; • ja pirms dziesmas izpildījuma skolotājs devis uzdevumus,

Metode	Skaidrojums	Piemērs
		tad seko saruna par dziesmu; <ul style="list-style-type: none"> • dziesmas mācīšanās – skolotājs atkārtoti nodzied pirmo pantu, tad atkarībā no dziesmas sarežģītības pakāpes māca dziesmu pa frāzēm, teikumiem.
Dziedāšana pēc notīm	Skolēni skolotāja vadībā pēc nošu raksta reproducē mūziku, izmantojot apgūtos mūzikas valodas elementus.	Mācīšanās secība: <ul style="list-style-type: none"> • dziesmas (vai vingrinājuma) analīze; • dziesmas ritmizēšana; • solfedžēšana; • dziesmas dziedāšana ar tekstu.
Eseja	Skolotājs aicina skolēnus pēc noteiktas struktūras veidot rakstu darbu (pārspriedumu, domrakstu u.c.) par noteiktu tematu. Skolēni individuāli raksta, ievērojot noteikto darba struktūru un tematisko izklāsta veidu, izsakot savas domas, attieksmi.	Temats: opera. Uzdevums: uzrakstīt īsu stāstījumu (4 teikumus) par operu, izmantojot jēdzienus: “librets”, “cēliens”, “uvertūra”, “ārija”. Pirms darba veikšanas skolēni tiek informēti, ka svarīgākais ir jēdzienu izpratne, izklāsta skaidrība un pareizrakstība.
Improvizācija	Skolēnu radošā darbība, kad mūzikas sacerēšana norit vienlaikus ar atskaņojumu. Tiek izmantota vokālā, instrumentālā un muzikāli ritmisko kustību improvizācija.	Tēma: rondo. Skolotājs vai kāds no skolēniem sacer refrēnu, ko pēc tam iemācās visi skolēni klasē, bet epizodes improvizē katrs skolēns individuāli.
Intervija	Skolotājs uzdod skolēniem iztaujāt par noteiktu tematu vienu vai vairākus cilvēkus. Skolēni pēc sarunas apkopo rezultātus un veido secinājumus.	Temats: dziesmu svētki. Skolēni aptaujā savas dzimtas vidējās un vecākās paaudzes cilvēkus par spilgtākajiem iespaidiem dziesmu svētkos. Pēc intervijām apkopo rezultātus un secina, kuri dziesmu svētki palikuši atmiņā visspilgtāk un kāpēc.
Izpēte (izzināšana)	Skolotājs uzdod izpētīt kādu jautājumu vai problēmu. Skolēni izdomā jautājumus, uz kuriem jāmeklē atbildes, vāc informāciju, izvērza pieņēmumus, pārbauda tos, nosaka iespējamās risinājumus.	Skolotājs formulē problēmu: “Tikai 1% no visu radioklausītāju kopskaita klausās vienīgo klasiskās mūzikas raidstaciju Latvijā – radio <i>Klasika</i> .” Skolēni izvērza pieņēmumus par iemesliem, pārbauda tos un iesaka risinājumus.
Jautājumi	Skolotājs (vai skolēni) mutvārdos vai rakstveidā uzdod jautājumus par noteiktu tematu.	Temats: mūzikas izteiksmes līdzekļi. Pēc tam, kad skolēni ir iepazīnuši mūzikas izteiksmes līdzekļus, var veidot jautājumu-atbilžu sesiju, kuras laikā var apjaust neskaidrības tematā,

Metode	Skaidrojums	Piemērs
		<p>nostiprināt jēdzienu izpratni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kādus mūzikas izteiksmes līdzekļus jūs zināt? • Kas ir dinamika? • Kādus dinamikas apzīmējumus jūs zināt? • Kas ir tembrs? • Kāda mūzikas izteiksmes līdzekļa apzīmējums ir <i>diminuendo</i>, kā jāizmainās mūzikas skanējumam to izpildot?
Kooperatīvās mācīšanās metodes	Skolotājs piedāvā skolēnu grupām uzdevumu vai projekta darbu, kura veikšanai nepieciešama skolēnu produktīva sadarbība, jo rezultāti ir atkarīgi no katra grupas dalībnieka paveiktā. Grupas dalībnieki ir ar dažādām zināšanām un spējām, mācās cits no cita, apmainās ar idejām un atbilstošu informāciju. Notiek aktīva mijiedarbība arī starp grupām. Skolotājs organizē norisi un konsultē skolēnus.	Skolotājs piedāvā izpildīt klasē apgūtās tautasdziesmas grupās. Grupā apspriež priekšnesuma koncepciju, izdomā pavadījumu. Izpilda dziesmu, atbilstoši spējām iesaistoties visiem grupas dalībniekiem. Būtiski ir kontrolēt, lai darbā iesaistās visi grupas dalībnieki, kā arī pārrunāt priekšnesuma kvalitāti.
Mūzikas instrumentu spēle	Skolēni muzicē individuāli, grupās vai ansambļos vai visa klase kopā, izmantojot: <ul style="list-style-type: none"> • “skanošos žestus”; • skaņu rīkus un klasē esošos mūzikas instrumentus. 	Skolēni izpilda ritma ostinato dziesmai.
Prāta vētra	Skolotājs (vai skolēni) izvirza jautājumu vai problēmu vai iepazīstina ar tematu. Skolēni izsaka iespējamās atbildes, idejas, būtiskus vārdus u.tml., uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekommentējot un nevērtējot citu idejas.	Skolotājs izvirza jautājumu: “2004. gadā aprit 100 gadi, kopš Emīls Dārziņš sarakstīja populārāko skaņdarbu latviešu simfoniskajā mūzikā – “Melanholisko valsī”. Kas varētu notikt skolā par godu šī notikuma atcerei?” Prāta vētras rezultātā secina, ka var būt viens konkrēti realizējams pasākums, piem., ekskursija uz E. Dārziņa muzeju; sienas avīze – “Pirms 100 gadiem Latvijā”; zīmējumu konkurss “Melanholija” u.c.
Problēmu risināšana	Skolotājs vai skolēns formulē problēmu vai jautājumu, uz kuru jāatbild. Skolēni precizē problēmjautājumu, izdomā risinājuma plānu, īsteno to, izvērtē rezultātu, vai tas ir uzdotās	Skolotāja izvirzītā problēma: “Valsts Neatkarības dienā mūsu skolā notika svinīgais koncerts. Mūsu skolā klausītāju vidū bija arī uzaicināti viesi, kā arī jūsu vecāki. Diemžēl visi klausītāji nezina, kā jāuzvedas koncertos, un ne visi, kas zina,

Metode	Skaidrojums	Piemērs
	problēmas atrisinājums un vai problēmu varētu risināt citādāk.	to ievēro. Kā mēs turpmāk varētu rīkoties, lai neapzinīgie klausītāji netraucētu pārējos?" Daži skolēnu ieteiktie risinājumi ir jāizmēģina, pēc tam var secināt, vai problēmas risinājums bija veiksmīgs.
Projektu metode	Skolotājs palīdz skolēniem formulēt projekta mērķi, izveidot darba grupas, sniedz atbalstu projekta izveidē. Skolēni grupā formulē idejas un jautājumus, iegūst informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un iepazīstina ar tiem pārējos skolēnus.	Mūzikā projekts var tikt īstenots gan kā praktisks darbs, piemēram, muzikāls uzvedums (protams, skolotājs palīdz izvēlēties scenārija autoru, režisoru, dekoratoru, muzikālo vadītāju utt., lai darbā iesaistītos visi skolēni), gan rakstveida darbs, piemēram "Mūsu novada mūziķi". Īpaši svarīgi ir projekta mērķa formulējumi, lai izvairītos no grāmatu pārrakstīšanas "projektiem".
Skandēšana	Skolotāja rosināti, skolēni ritmiski runā tautasdziesmas tekstu vai oriģināldzeju.	Tekstu skandēšana palīdz metroritma elementu apguvei un arī balss un kustību koordinācijas attīstībai. Šīs metodes izmantojums palīdz iestrādāt jaunas ritma grupas, pilnīgo mūzikas izteiksmes līdzekļu praktisko lietojumu. Skolēni var skandēt pēc dotā ritma pieraksta vai improvizēt to dotajā taktsmērā.
Skaņdarba demonstrējums	Pēc ievadsarunas skolotājs dod klausīšanās uzdevumu un demonstrē skaņdarbu, izmantojot mūzikas atskaņotājerīces, – magnetofonu vai kompaktdisku atskaņotāju.	Ievadsaruna par raksturīgajiem refrēniem latviešu Ziemassvētku dziesmās. Atkārtoti noskaidro jēdzienu – tautasdziesmas apdare. Tiek doti klausīšanās uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> • vai komponists izmantojis visus mācību grāmatā publicētos tautasdziesmas pantus? • kurš no tiem mūzikā attēlots visplašāk? Skolotājs demonstrē latviešu tautasdziesmu A. Kalniņa apdarē "Sidrabiņa lietišķā lija". Pēc noklausīšanās tiek veiktas pārrunas par dzirdēto. Seko atkārtota klausīšanās.
Spēles	Skolotājs ir sagatavojis tēmai vai konkrētajai stundai tematiski atbilstošu galda spēli vai kustību spēli un iepazīstina ar tās noteikumiem skolēnus. Skolēni iesaistās spēlē. Spēles sagatavošanu pēc skolotāja norādījumiem var veikt arī skolēni.	Tēma: V. A. Mocarts Skolēniem tiek piedāvāta spēle, kurā izmantots V.A. Mocarta darbs "Kā sacerēt valšus un polkas". Skolēni ar metamā kauliņa palīdzību sarindo dotās frāzes un dzied tās pēc notīm.

Metode	Skaidrojums	Piemērs
Stāstījums (izklāsts, lekcija)	Skolotājs vai skolēns izklāsta kāda temata saturu, tas var būt kādu ideju, viedokļu, faktu, teoriju vai notikumu izklāsts. Skolēni klausās, veido pierakstus atbilstoši dotajam uzdevumam, uzdod jautājumus.	Stāstījumu visbiežāk izmanto mūzikas kā kultūras sastāvdaļas apgūvē.
Uzdevumu risināšana	Skolotājs/skolēns izstrādā vai izvēlas vārdiem vai simboliem veidotas situāciju (darbību) aprakstus. Skolēni, veicot noteiktas darbības, meklē to risinājumu.	Uzdevuma piemērs: apgūstot 3/8 (vai jebkuru citu vienkāršo taktismēru), sadalīt taktīs doto ritma piemēru atbilstoši taktismēram
Vingrināšanās	Skolotājs uzdod, un skolēni atkārto vairāk vai mazāk vienveidīgas darbības.	Mūzikā jebkura praktiskās darbības metode izpildāma kā vingrināšanās, pakāpeniski sasniedzot standartā aprakstīto prasmju līmeni.
Vizualizēšana	Skolotājs vai skolēni izmanto vai izveido patstāvīgi dažādus simboliskus uzskates līdzekļus – domu kartes, shēmas, diagrammas, tabulas, plānus, kartes, zīmējumus u.c. (Simboliskie uzskates līdzekļi ir īstenības objektu attēli ar vārdu, simbolu un krāsu palīdzību.)	Lai apgūtu nošu atrašanu klaviatūrā, nepieciešams izmantot uzskates līdzekli – klaviatūras zīmējumu.

MŪZIKA 1.–9. KLASEI

Mācību priekšmetu programmas paraugs
 Atbildīgais par izdevumu – I. Vasmanis
 Mācību priekšmetu programmas paraugu
 aizliegts izmantot komercdarbībai!
 © Izglītības satura un eksaminācijas centrs
 Rīga
 2005

Ar labojumiem 2010.gada septembrī